

مشارکت در عملیات ثامن الائمه (ع)

از نکات قابل توجه در این عملیات، طراحی کلاسیک و انجام پیش‌بینی‌های مورد نیاز در تمام زمینه‌ها بود. همچنین حضور موثر هواناوهای نیروهای دریایی را در شکست حصر آبادان نمی‌توان نادیده گرفت. ۴ فروند هواناو، از ۲۵ مهر ۱۳۵۹ تا ۷ آذر ۱۳۵۹ در این عملیات حضور داشت. عملیات هواناوها در مسیر عملیات از بندر امام خمینی (ره) به منطقه‌ای واقع در رودخانه بهمن شیر به صورت شبانه‌روزی انجام شد که به‌طور متوسط هر یک از هواناوها در طول شب ۱۲ ساعت پرواز داشت. عملیات هواناوها زمانی آغاز شد که کلیه راه‌های مواصلاتی آبادان قطع و شهر در محاصره کامل قرار گرفته بود. دشمن تا ایستگاه ۷ پیشروی و با قطع جاده آبادان ماهشهر توانسته بود وارد نخلستان سواحل رودخانه بهمن شیر شود. در طول این مدت، هواناوها توانستند به‌طور ضربتی محموله‌های مورد نیاز از قبیل مهمات، جنگ‌افزار، دارو، مواد غذایی و... را در منطقه تخلیه و مجروحان و شهدا را به بندر امام (ره) بازگردانند. هواناوها در مجموع بیش از ۹۰۰ ساعت پرواز موفقیت‌آمیز انجام دادند.

عملیات مروارید

این عملیات با نام مروارید (شمشیر ۳)، توسط قرارگاه مقدم نیروی دریایی با عنوان نیروی رزمی ۴۲ مستقر در بندر بوشهر از ششم آذرماه ۱۳۵۹ آغاز و بعد از انجام موفقیت‌آمیز عملیات در ۷ آذر، در نهایت در تاریخ دهم آذرماه آن سال خاتمه یافت. عملیات شمال خلیج فارس در منطقه‌ای به وسعت ۲۰ هزار کیلومتر مربع بود. اهداف اجرایی این عملیات بزرگ، شامل تکمیل عملیات اشکان و شهید صفری به منظور انهدام کامل سکوی البکر، انهدام نیروی دریایی دشمن، محروم کردن دشمن از صادرات نفت و کسب و حفظ سیادت دریایی جمهوری اسلامی در خلیج فارس بود. یگان‌های شرکت‌کننده در عملیات مروارید شامل ناوگروه با ناوچه‌های موشک‌انداز پیکان، جوشن، گرز، یدک‌کش دلیر، اسکادران بالگردهای AB و SH، تیم عملیات ویژه پایگاه ششم شکاری بوشهر در پوشش و پشتیبانی هوایی عملیات بود. در خصوص نتایج موفقیت‌آمیز این عملیات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- انهدام هسته اصلی نیروی دریای عراق
- کسب سیادت دریای جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و محبوس شدن نیروی دریایی دشمن در بندر ام‌القصر
- قطع کامل صادرات نفت عراق از اسکله‌های البکر والامیه
- وارد آوردن خسارت سنگین به تاسیسات اسکله‌های البکر والامیه
- قطع خطوط مواصلاتی دریایی عراق

- تامین خطوط مواصلاتی خودی و باز نگه داشتن مسیر تردد کشتیرانی به بندر امام (ره)
- کسب اولین پیروزی لشگریان اسلام و تخریب روحیه آفندی دشمن

بازتاب رسانه‌ای اولین موفقیت ایران در رسانه‌های خارجی و تقویت روحیه رزمندگان اسلام

- از جمله خسارات و تلفات دشمن بعضی در این عملیات بزرگ دریایی نیز می‌توان به مواردی اشاره کرد:
- انهدام ۷ فروند ناوچه موشک‌انداز از نوع «اوزا»
- انهدام یک فروند ناو مین‌روب
- انهدام ۳ فروند ناو لندینگ کرافت
- انهدام ۳ فروند یگان شناور متفرقه
- سرنگونی ۱۱ فروند هواپیمای جنگنده دشمن
- به غنیمت گرفتن مقادیر قابل ملاحظه‌ای سلاح‌های سبک، موشک‌های دور پرتاب و دستگاه‌های مخابراتی
- به اسارت در آوردن ۲۶ تن از نیروهای دشمن
- کشته و مجروح شدن بیش از ۶۰۰ تن از نیروهای دشمن
- آزادسازی حدود ۶۰۰ کیلومتر مربع از سرزمین‌های اشغال شده پس از ۲۵ روز تلاش

عملیات بیت‌المقدس و پشتیبانی عبور از کرخه و کارون

پس از طرح‌ریزی عملیات بیت‌المقدس توسط نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه، ۲ منطقه شامل منطقه عمومی عبور از رودخانه‌های کرخه کور و کارون و منطقه آبادان به نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران واگذار شد. به منظور پشتیبانی یگان‌های هجومی عبوری از رودخانه کرخه کور و کارون قرارگاه عملیاتی نداجا در لشکر ۹۲ زرهی اهواز تشکیل شد و با سازماندهی سرگروهان شناور هجومی، متشکل از یگان‌های تکاور و تفنگدار دریایی و کارکنان ملوان و ۳۰۰ فروند قایق، یک دسته غواص و سایر عناصر مورد نیاز، پشتیبانی از عملیات عبور از رودخانه قرارگاه‌های تحت کنترل عملیاتی قرارگاه کر بلا را عهده‌دار شد. گروهان‌های شناور هجومی پس از کسب آمادگی لازم و توجیه شدن درباره عملیات طرح‌ریزی شده، در پشتیبانی قرارگاه‌های قدس، فتح و نصر قرار گرفتند. با اعلام شروع عملیات از سوی قرارگاه کر بلا، عبور هجومی نیروهای تحت امر قرارگاه‌های فتح و نصر از رودخانه کارون آغاز شد و یگان‌های شناور هجومی نیروی دریایی ارتش مسئولیت تضمین سرپل در غرب رودخانه کارون را بر عهده داشتند و اسکان استقرار پل‌های شناور بر روی رودخانه برای عبور تجهیزات سنگین را فراهم کردند. ملوانان نداجا با راه‌اندازی و هدایت واحدهای آبی خاکی نزاجا، توانستند تانک‌ها و ماشین‌آلات سنگین را در ساعات اولیه عملیات

به منظور پشتیبانی نیروهای هجومی اولیه و تخلیه مجروحان یگان‌های خودی و اسرای عراقی به ساحل شرقی کارون، جابه‌جا و سپس در محل‌هایی که نصب پل شناور غیرممکن بود یگان‌های متعاقب را به غرب رودخانه کارون منتقل کنند. در مدت مأموریت، غواصان نداجا در همکاری با یگان‌های مهندسی نیروی زمینی ارتش در استقرار پل‌ها، وظایف متعددی مانند بازیابی خودروها و تخلیه اجساد و سایر تجهیزات از رودخانه کارون را بر عهده داشتند. پس از دريادار افضلی و در حالی که هنوز کشور درگیر جنگ با رژیم بعث عراق بود، ناخدا یکم اسفندیار حسینی از ۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۲ تا ۶ تیر ۱۳۶۴ فرماندهی این نیرو را بر عهده گرفت و سپس ناخدا یکم محمدحسین ملک‌زادگان از ۶ تیر ۱۳۶۴ تا پایان جنگ و تا ۸ آبان ۱۳۶۸ به سمت فرماندهی نیروی دریایی ارتش انتخاب شد.

از اردیبهشت ۶۲ تا تیرماه ۶۷ که زمان پایان جنگ است، نیروی دریایی ضمن کمک به سایر نیروهای نظامی در جنگ علیه دشمن، اقدام به انجام یکی از مهمترین مأموریت‌های آن روزها یعنی اسکورت کشتی‌های غیرنظامی کرد، اقدامی که توانست شریان اقتصاد و واردات و صادرات به کشور را حفظ کرده و از ایجاد قحطی و کمبود اقتصادی در پشت جبهه جلوگیری به عمل آورد.

عملیات اسکورت کاروان‌ها

حملات هوایی و موشکی عراق به کشتی‌ها در مسیر کانال خور موسی از اواخر سال ۵۹ آغاز شد و در فروردین ۶۰ به حدی رسید که نیروی دریایی تصمیم گرفت، طرح تشکیل کاروان و عملیات اسکورت را اجرا کند. سرانجام اواخر اردیبهشت ۶۰ هر بار تعدادی کشتی تحت پوشش هوایی و دریایی به بندر امام (ره) وارد و همزمان تعدادی به صورت کاروان خارج می‌شدند. تواتر این عملیات بستگی به موارد متعددی داشت و در هر برنامه که ۱۰ تا ۲۰ ساعت به طول می‌انجامید، نیروی دریایی متشکل از ناوچه‌های موشک‌انداز، هواناوها، یدک‌کش‌ها، یگان‌های اطلاعاتی و شناسایی دریایی و هوایی، توپخانه دریایی به اتفاق نیروی پر توان هوایی جمهوری اسلامی از طریق هوا و دریا، عملیات اسکورت کاروان‌ها و کشتی‌های ایرانی را که به حدود ۱۰ هزار فروند رسید، به انجام می‌رساندند.

خرید اولین زیردریایی‌های سنگین

یک سال و نیم پس از پایان جنگ و ارتحال حضرت امام خمینی (ره)، در حالی که کشور درگیر ساختن ویرانی‌های ناشی از ۸ سال جنگ تحمیلی بود، دریابان علی شمعخانی به فرماندهی نیروی دریایی ارتش رسید. او در طول جنگ از اعضای سپاه پاسداران بود و فرماندهی سپاه خوزستان را بر عهده داشت. پس از جنگ، وی به ارتش منتقل شد و در فاصله سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۶ فرماندهی نیروی دریایی ارتش و از سال ۱۳۶۹ حفظ سمت، فرماندهی نیروی دریایی سپاه پاسداران را نیز عهده‌دار بود. در دوره وی خرید ۳ فروند زیرسطحی کلاس سنگین روسی برای اولین بار صورت گرفت و ساخت ناوچه‌های کلاس پیکان در شمال و جنوب کشور آغاز شد.

دریابان شمعخانی در سال ۱۳۷۶ از فرماندهی نیروی دریایی به وزارت دفاع رسید و دریادار عباس محتاج جایگزین وی در نداجا شد. او نیز سابقه حضور در سپاه پاسداران را داشت و ابتدا از سال ۱۳۶۹ جانشین نیروی دریایی ارتش و از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴ به مدت ۸ سال فرماندهی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی را بر عهده گرفت و بعد از این که محمود احمدی‌نژاد به ریاست جمهوری رسید، عباس محتاج استاندار قم شد. از مهمترین اقدامات دوران وی می‌توان به شروع ساخت ناوشکن راهبردی و ایرانی «جماران» اشاره کرد که در قالب پروژه «موج» شکل گرفت.

دریادار سجاد کوچکی، نهمین فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران است که از مهر سال ۱۳۸۴ تا مرداد

